HELLENIC REPUBLIC
Ministry of Culture

INSTITUTE OF HISTORICAL RESEARCH
NATIONAL HELLENIC RESEARCH FOUNDATION

INTERNATIONAL CONFERENCE

Roman Attica

The Polis and its Territory

Searching the Past of a Connected Region

ABSTRACTS / ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

4–6 November 2026

Acropolis Museum · 15 Dionysiou Areopagitou Street · Athens

CO-ORGANISED BY

Ephorate of Antiquities of the City of Athens
Hellenic Ministry of Culture

Institute of Historical Research
National Hellenic Research Foundation
Section of Greek and Roman Antiquity · "Roman Attica Project"

ABSTRACTS / ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

(Authors in Order of Appearance / Συγγραφείς κατά σειρά εμφάνισης)

1. On the Ancient Agora in Imperial Athens

Dimitris Damaskos, Professor of Classical Archaeology, University of Patras

Our approach to the character and urban planning changes of the Agora in recent decades is related to prevailing academic research trends. We examined the Agora from the perspective of 'Romanisation', a term that has now been abandoned in favour of others. Alternatively, we refer to the 'mnemonic turn', which emphasises the collective identities of the communities through the preservation of memory.

Visitors to the ancient Agora during the imperial period saw a space filled with buildings and monuments. Research has documented the characteristic feature that the Agora also accepted additional buildings from Attica, such as the transferred Temple of Athena Pallenis. This meant that visitors were able to move less freely within the Agora, having to follow a route around the monuments. Some have also argued that the Agora was transformed into a museum, thereby emphasising the cultural significance of Athens as a centre for learning Greek and philosophy in its schools. For this reason, it has been argued that, in terms of its urban changes, the Agora does not follow the pattern of the fora and maintains its Greek character. What new insights can be gained about the urban layers, collective identities and movement of visitors to the Agora from the time of Augustus to the end of the Antonine period?

2. The “unknown” Augustan phase of the Athenian theatre: new data and observations

Christina Papastamati-von Moock, Archaeologist, Ephorate of Antiquities of the City of Athens

During the second half of the 1st century BC, especially after the Battle of Actium in 31 BC, the new Roman rulers began allocating enormous amounts of money for the extensive restoration of sanctuaries and monuments, inaugurating a new era for the city of Athens. The most important public spaces and sanctuaries in the city and Attica were embellished with new buildings and works of art, while new architectural styles and urban-planning principles were introduced, aimed at promoting the new imperial ideology by connecting it with the city's glorious past.

Although theatre had always played a central role in promoting imperial ideology, as deduced from examples in the capital of the Empire and other Greek cities (see Sparta, Gytheion, Corinth, Nicopolis, etc.), until recently, only a few epigraphic testimonies allowed us to trace the role of the Athenian theatre before the epigraphically attested renovation of the stage building during the reign of Emperor Nero. By combining finds from small-scale archaeological excavations carried out within the framework of the restoration and enhancement of the remains of the Theatre of Dionysus (stage building, koilon, parodoi), with new observations on its material remains, as well as other comparative sources, earlier views are being reevaluated in an effort to situate the monument within the artistic, socio-political, and historical milieu of the new era and to address a serious issue of research.

3. Ανασκαφική έρευνα στο λεγόμενο «Αγορανομείο»: τα ευρήματα και η ερμηνεία τους

Νίκος Τσονιώτης, Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών

Η εν λόγω ανακοίνωση αφορά ανασκαφική έρευνα που πραγματοποιήθηκε μεταξύ 2018 και 2019 στον αρχαιολογικό χώρο της Ρωμαϊκής Αγοράς, από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών και υπό την

επίβλεψη του γράφοντος. Ειδικότερα, ερευνήθηκε περιοχή στο εσωτερικό του λεγόμενου Αγορανομείου και, συγκεκριμένα, στο βορειοδυτικό τμήμα του, νότια του Ωρολογίου του Ανδρονίκου Κυρρήστου. Αρχικοί στόχοι της εν λόγω έρευνας ήταν η διερεύνηση της θεμελίωσης του «Αγορανομείου», καθώς και ο εντοπισμός του αγωγού μέσω του οποίου τροφοδοτείτο ο υδραυλικός μηχανισμός του Ωρολογίου.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποκαλύφθηκε, μεταξύ άλλων, σε όλο της το ύψος η θεμελίωση του βορειοδυτικού τμήματος του «Αγορανομείου», συμπεριλαμβανομένης και της υποθεμελιώσεως, ενώ ιδιαιτέρως σημαντικό στοιχείο που προέκυψε από την εν λόγω έρευνα είναι και η αποκάλυψη αρχαιότερων οικοδομικών καταλοίπων, τα οποία προσθέτουν ένα ενδιαφέρον στοιχείο στην τοπογραφία της περιοχής.

Στο πλαίσιο της σχετικής μελέτης αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία τόσο στην πλήρη αποκάλυψη της θεμελίωσης του μνημείου σε σχέση με τη χρονολόγηση των στρωμάτων που αφαιρέθηκαν κατά τη διάρκεια της ανασκαφής, όσο και στη χρονολόγηση και την ερμηνεία των αρχιτεκτονικών καταλοίπων που αποκαλύφθηκαν κάτω από τη στάθμη της υποθεμελίωσης του ρωμαϊκού μνημείου, καθώς και του αγωγού που αποκαλύφθηκε κάτω από αυτά.

4. Athens and its borders: the Imperial Age

Elena Calandra, Università degli Studi di Pavia e Direttore del Museo di Archeologia dell'Università

As always, the walls mark a boundary, but also the citizens' perception of the town, of its "inside" and "outside," of its myths and history. Hadrian was aware of this, more than his predecessors, as evidenced by the inscription on the arch, an architectural form adopted by Herodes Atticus at Marathon, which conveyed the message on a private level. The history of Athens is also written by its walls and their destruction, by its old and new circuits, by new constructions and reuses, but also by its funerary spaces. An example is provided by Hadrian's new city, which would be recognized in its essence by the Valerian Wall: the 3rd century AD was in effect the pivotal period, when the image of the previous city was first established with the Valerian Wall and immediately thereafter a new image was built thanks to the postherulian Wall, while subsequent fortifications revealed a changed perception of space, in line with a citizenship that sensed the change and participated in it, as literature also demonstrates.

5. Νέα στοιχεία για το ανατολικό τμήμα της Αθήνας

Νίκη Σακκά, Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων πόλης Αθηνών

Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστούν ευρήματα από τις πρόσφατες ανασκαφές της Εφορείας Αρχαιοτήτων πόλης Αθηνών στη Λεωφόρο Όλγας και στο Ολυμπιείο, τα οποία συμπληρώνουν την εικόνα του ανατολικού τμήματος της Αθήνας στους αυτοκρατορικούς χρόνους και συμβάλλουν στην ανασύνθεση της ιστορίας της πόλης. Ειδικότερα, θα γίνει αναφορά σε κατάλοιπα που σχετίζονται με το οδικό δίκτυο, τις υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης, την πορεία του βαλεριάνειου τείχους και τις διαδοχικές χρήσεις της προνομιακής αυτής θέσης, δίπλα στον Ιλισό.

Οι ανασκαφές έφεραν στο φως τμήμα μεγάλου οικοδομήματος των πρώιμων ρωμαϊκών χρόνων, κοντά στο βαλεριάνειο τείχος, υπαίθριο εργαστήριο μαρμαροτεχνίας με λίγους στεγασμένους χώρους, πιθανόν για την κατεργασία των αρχιτεκτονικών μελών του ναού του Ολυμπίου Διός, δύο υπόγειες καμαροσκεπείς δεξαμενές στην πλατεία του ιερού οι οποίες ίσως συνδέονται με το Αδριάνειο υδραγωγείο ως μέρος του δευτερεύοντος δικτύου διανομής ύδατος, κτιστό αγωγό με θολωτή οροφή, πιθανότατα μία από τις διακλαδώσεις του κεντρικού αποχετευτικού δικτύου της Αθήνας και τέλος προσθήκες κατά τον 4ο και 5ο αιώνα στο πολυτελές ρωμαϊκό συγκρότημα που είχε ανασκάψει ο

Κουμανούδης στη νοτιοδυτική γωνία του Ζαππείου, εν μέρει θεμελιωμένες στις επιχώσεις της οχυρωματικής τάφρου του 4ου αιώνα π.Χ.

6. Οικιστική οργάνωση στο βόρειο τμήμα της Αθήνας κατά τους ρωμαϊκούς και υστερορωμαϊκούς χρόνους: νέα ανασκαφικά δεδομένα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις

Αντωνία Κοκκολιού, Αρχαιολόγος -- Ειρήνη Σβανά, Αρχαιολόγος, ΥΠΠΟ

Η μελέτη της ύστερης αρχαιότητας έχει απομακρυνθεί από το παραδοσιακό ερμηνευτικό σχήμα της αστικής παρακμής, δίνοντας έμφαση σε διαδικασίες μετασχηματισμού και προσαρμογής των πόλεων. Στο πλαίσιο αυτό, η σύγχρονη έρευνα αναδεικνύει την ποικιλομορφία των αστικών εξελίξεων και τη συνύπαρξη στοιχείων συνέχειας και αλλαγής στον αστικό χώρο (Lavan 2001). Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει την οικιστική οργάνωση του βόρειου τμήματος της Αθήνας κατά τους ρωμαϊκούς και υστερορωμαϊκούς χρόνους, συνθέτοντας δημοσιευμένα αρχαιολογικά δεδομένα και στοιχεία από πρόσφατες σωστικές ανασκαφές. Συγκεκριμένα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σωστικών ανασκαφών από τις οδούς Μητροπόλεως, Ερμού 117–119 και Άστιγγος, Αδριανού 29, που αποτελούν ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα του αστικού ιστού της πόλης. Τεκμηριώνονται συγκροτημένες οικιστικές ενότητες με αυλές, επικοινωνούντες χώρους, τοιχογραφικό διάκοσμο και ανεπτυγμένα συστήματα ύδρευσης και αποχέτευσης που αποτελούν ενδείξεις σταθερής και οργανωμένης κατοίκησης κατά την υστερορωμαϊκή περίοδο (ακίνητα οδών Μητροπόλεως, Ερμού και Άστιγγος). Εγγύτερα στην περιοχή της αρχαίας Αγοράς (ακίνητο στην οδό Αδριανού 29) εντοπίζεται κτήριο με πιθανή εμπορική χρήση ήδη από τη ρωμαϊκή περίοδο. Η παρουσία εκτεταμένου στρώματος καταστροφής υποδηλώνει φάσεις διακοπής και αναδιάρθρωσης της χρήσης του χώρου. Η σύνθεση των δεδομένων αναδεικνύει έναν πολυλειτουργικό αστικό πυρήνα, όπου συνυπάρχουν οικιστικές, εμπορικές και άλλες δημόσιες δραστηριότητες. Ταυτόχρονα αναδεικνύεται η ποικιλομορφία της αστικής εξέλιξης, η συνύπαρξη στοιχείων συνέχειας, μετασχηματισμού και αναδιάρθρωσης του χώρου, επιβεβαιώνοντας ότι η πόλη της Αθήνας μετά την κλασική αρχαιότητα διατηρεί τη δυναμική της ως αστικό κέντρο, επαναπροσδιορίζοντας τις λειτουργίες και την ταυτότητά της.

7. Apollo Pythios and the landscapes of the Ilissos Valley in Imperial Athens

Giuseppe Rignanese, Scuola Normale Superiore

The so called “Ilissos Valley”, located south-east of the Acropolis, constituted one of the most significant landscapes of ancient Athens. Rather than representing an exclusively sacred district, the area was characterised by the coexistence of multiple spatial functions. Along the banks of the river, sanctuaries stood alongside funerary areas, residential quarters and productive installations, forming a complex urban and peri-urban environment at the margins of the city. During the Roman Imperial period, this district underwent important transformations that reshaped its urban and religious topography while preserving the long-standing presence of traditional cult places. Within this articulated landscape, the sanctuary of Apollo Pythios (Pythion), situated along the Ilissos, occupied a prominent position within the network of sanctuaries that structured the southern sector of Athens. This research examines the role of the Pythion within the broader topographical and religious framework of the Ilissos Valley during the Roman Imperial period. Particular attention is devoted to the relationship between the Pythion and neighbouring sanctuaries, including e.g. the Olympieion, the sanctuary of Artemis at Agrai and other cult places distributed along the Ilissos. Through the analysis of archaeological, epigraphic and topographical evidence, the study explores how these sanctuaries formed part of a wider landscape in which religious spaces interacted with funerary, residential and productive contexts. In the Imperial period, large-scale architectural interventions—especially those

associated with Hadrian's building programme—contributed to redefining the character of the district, integrating long-established sanctuaries into a renewed monumental framework. By focusing on the Pythion as a case study, the paper aims to highlight the dynamics of continuity and transformation that shaped the landscapes of Roman Athens and to emphasise the role of suburban sanctuaries in connecting the city with the wider territory of Roman Attica.

8. Finding the God Emperor in the Roman city: Athens, Italica, and the geography of imperial cult

Fernando Lozano, Universidad de Sevilla -- Carmen Alarcón, Universidad de Sevilla

Where was the god emperor worshipped in the Roman city? Scholarship on imperial cult has often approached this question through a model largely derived from Asia Minor, searching for a central imperial sanctuary—the Kaisareion or Sebasteion—as the main focus around which emperor worship was organised within the city. This centralised model, largely derived from the evidence of the eastern provinces, has also shaped the interpretation and reconstruction of imperial cult spaces in the Roman West. Athens offers a striking contrast. Here, imperial cult initially developed through a markedly multifocal organisation, embedded in a variety of civic, religious, and traditional spaces across the city and its territory rather than centred on a single imperial sanctuary.

These two forms of spatial organisation, however, should not be understood as mutually exclusive or static models. They could coexist and evolve within the same city. In Hadrianic Athens, the previous multifocal landscape was not dismantled, but the completion of the Olympieion created a new monumental focus for the worship of Hadrian without suppressing other established cult places.

A comparison with Italica, one of Hadrian's patriae, suggests a potentially similar development. During the first century BC and the first century AD, imperial worship appears to have been spatially dispersed and multifocal. The Hadrianic transformation of the city may have altered this geography, concentrating its most prominent expression around the new monumental imperial sanctuary conventionally known as the Traianeum. Athens and Italica thus reveal imperial cult as a changing geography in which multifocal and concentrated forms of divine imperial presence could coexist and develop over time.

9. The procession of the Eleusinian festivals and the sacred topography of the Empire

Elena Muñiz-Grijalvo, Universidad Pablo de Olavide -- Manuel Ruiz Román, Universidad Pablo de Olavide

The procession of the Eleusinian festivals (linked to the agonistic competitions and not to the Mysteries) structured, in the Roman imperial period, the ritual movement between the Eleusinion in Athens and the sanctuary of Eleusis within the framework of these contests. The scarcity of the surviving sources, however, require working with a limited epigraphic corpus and relying on analogies with the procession held in the context of the Mysteries, complemented by archaeological evidence—factors that condition any attempt to reconstruct the cortege and its route.

On this basis, we propose as a hypothesis that the pompe was led by the agonothetes and composed of the Eleusinian religious elite, the ephebic contingent, delegates of the Panhellenion, and some of the participating athletes. The procession would have set out from the Eleusinion after the preliminary sacrifices associated with the offering of the aparchai, a traditional practice revived by the Panhellenion in the second century CE, partially reproducing the topographical landmarks of the procession of the Eleusinian Mysteries.

Upon arrival at Eleusis, two equally hypothetical scenarios emerge, conditioned by the presence of non-initiates in restricted areas: (1) controlled access to the interior of the sanctuary without entering the

Telesterion, or (2) remaining in the outer courtyard, an area monumentalized in the Antonine period with propylaea and arches regulating the processional movement, in keeping with the imperial program and the growing involvement of the Panhellenion in the Eleusinian cult. Panhellenic intervention thus reinforced the role of Eleusis within the religious geography not only of Roman Attica but of the entire Empire: the delegates contributed to the administration of the aparchai and may have participated in financing both the procession and the contests, consolidating the sanctuary as a leading panhellenic center in the second century CE.

10. Το Σεβαστείο της Αθήνας επί της Ακροπόλεως

Ελισάβετ Π. Σιουμπάρα, Προϊσταμένη Έργου Διασπάρτων Αρχιτεκτονικών Μελών, ΥΣΜΑ – ΥΠΠΟ

Η απόδοση τεσσάρων νέων λίθων στον δεύτερο δόμο του γνωστού βάθρου της Ακρόπολης, που σχετίζεται με το οικογενειακό ανάθημα των Πανδαίτη και Πασικλή (γ' τέταρτο του 4ου αι. π.Χ.), επέτρεψε τη διατύπωση νέων συμπερασμάτων τόσο για τα γλυπτά που έφερε το μνημείο στην ύστερη κλασική περίοδο—με έργα των Λεωχάρη και Σθέννη—όσο και για τη μεταγενέστερη ιστορία επανάχρησής του κατά τη ρωμαϊκή περίοδο. Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η αποκατάσταση νέου αγάλματος σε θέση που θεωρούνταν κενή και στις δύο φάσεις του μνημείου, καθώς τεκμηριώνει μεταβολές στο εικονογραφικό και πολιτικό περιεχόμενο του μνημείου κατά την εποχή του Αυγούστου και, αργότερα, του Τραϊανού.

Ιδιαίτερη σημασία έχουν δύο ενεπίγραφοι λίθοι που ανήκουν στη δεύτερη και τρίτη ρωμαϊκή φάση του μνημείου οι οποίοι συμβάλλουν σε μία ακριβέστερη χρονολόγηση της ανίδρυσης των αγαλμάτων του Αυγούστου, του Τιβερίου, του Δρούσου και του Γερμανικού εκ μέρους του Δήμου των Αθηναίων, επιτρέποντας με αυτόν τον τρόπο την ένταξη του μνημείου σε συγκεκριμένα ιστορικά συμφραζόμενα και τη σύνδεσή του με τις πολιτικές και ιδεολογικές επιλογές της πόλης έναντι της Ρώμης.

Τέλος, ο παραλληλισμός με άλλα μνημεία της ρωμαϊκής Αθήνας και η παλαιογραφική σύγκριση με επιγραφές που σχετίζονται με την αυτοκρατορική λατρεία εγείρουν την υπόθεση ότι το εν λόγω «σύνταγμα» μπορεί να αντανακλά την άσκηση της αυτοκρατορικής λατρείας στο τέμενος δυτικά του Παρθενώνα, και ειδικότερα στο κτήριο της Χαλκοθήκης. Εάν, σύμφωνα με τη νέα έρευνα, το ακόμη αναζητούμενο Σεβαστείο εντοπίζεται πράγματι στην κορυφή της πόλης, δυτικά του Παρθενώνα—σε αντιδιαστολή με τον προγενέστερο ναό της Ρώμης και του Αυγούστου στα ανατολικά—τότε η τοπογραφία της ρωμαϊκής Ακρόπολης, και κατ' επέκταση της ρωμαϊκής Αθήνας, αποκτά μια νέα ερμηνευτική διάσταση, επιμέρους πτυχές της οποίας θα αναλυθούν στο τέλος της ανακοίνωσης.

11. Ελληνικές και ανατολικές λατρείες στη ρωμαϊκή Αττική, όπως τεκμαίρονται από γλυπτά ευρεθέντα σε ανασκαφές της Εφορείας Αρχαιοτήτων πόλης Αθηνών

Σταυρούλα Ασημακοπούλου, ΠΕ Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων πόλης Αθηνών

Η πλούσια θρησκευτική ζωή της ρωμαϊκής Αθήνας χαρακτηρίζεται τόσο από την προσήλωση στις παραδοσιακές ελληνικές λατρείες, όσο και από την αυξανόμενη επιρροή ανατολικών μυστηριακών θρησκειών. Οι λατρείες αυτές ανταποκρίνονταν στις μεταβαλλόμενες πνευματικές αναζητήσεις των ανθρώπων της εποχής, προσφέροντας πιο προσωπική, σωτηριολογική και μυστηριακή εμπειρία, σε σύγκριση με τις πατροπαράδοτες δημόσιες θρησκείες. Οι μεγάλες λαϊκές μάζες αναζητούσαν την αρωγή περισσότερο «επήκοων» θεοτήτων, όπως της Δήμητρας Καρποφόρου, της Μητέρας των θεών-Κυβέλης, του Ασκληπιού, της Υγείας, της Αγαθής Τύχης, αλλά και της Ίσιδος, του Σέραπι, του Μίθρα, που υπήρχαν κυρίως στα πάνθεα της Ανατολής, τα οποία ήταν εύκολα προσεγγίσιμα εξαιτίας της ουσιαστικής ανεξιθρησκείας, που επικρατούσε στην αρχαία Ελλάδα. Οι θεότητες αυτές βρίσκονταν πιο κοντά στους ανθρώπους, διότι «συνέπασχαν» με αυτούς και συμμετείχαν ενεργά στην επίλυση των

προβλημάτων τους. Οι μυστηριακές λατρείες κατέστησαν δημοφιλείς κυρίως κατά την ρωμαϊκή περίοδο, καθώς αυτά τα μυστικά θρησκευτικά κινήματα προσέφεραν τελετουργίες μύησης, προσωπικές πνευματικές εμπειρίες και υποσχέσεις σωτηρίας και απευθύνονταν σε ανθρώπους που αναζητούσαν προσωπική ολοκλήρωση, πνευματική υπέρβαση και βαθύτερη σύνδεση με το θείο. Η ρωμαϊκή Αθήνα αποτέλεσε ένα μοναδικό μωσαϊκό θρησκευτικής συνύπαρξης. Οι παραδοσιακές ελληνικές λατρείες διατήρησαν τη δυναμική τους και προσαρμόστηκαν στο νέο πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο της ρωμαϊκής κυριαρχίας. Ταυτόχρονα, οι ανατολικές λατρείες προσέδωσαν νέα πνοή στον θρησκευτικό ορίζοντα της πόλης, ανταποκρινόμενες στις ανάγκες των ανθρώπων για εσωτερική μεταμόρφωση, προσωπική σωτηρία και κοινωνική ένταξη. Η συνύπαρξη όλων αυτών των παραδόσεων κατέστησαν την ρωμαϊκή Αθήνα όχι απλώς χώρο διατήρησης του παρελθόντος, αλλά και δημιουργικό εργαστήριο θρησκευτικής και πολιτισμικής σύνθεσης.

12. The cave of Pan and the Nymphs on Mt Parnes: materials, users, and rituals between the 3rd and 4th centuries AD

Ada Caruso, Dipartimento di Storia Antropologia Religioni Arte Spettacolo, Sapienza Università di Roma

Excavations conducted in the early 20th century in the Cave of Pan and the Nymphs on Mt Parnes, a few kilometers northeast of Athens, brought to light material evidence of cult activity, mainly connected with the worship of Pan and the Nymphs and dating back to the Classical period. After an interruption around the 1st century BC, the use of the cave resumed in the 2nd century AD. Of particular interest is the material belonging to the 3rd and 4th centuries AD, specifically the small golden finds (among which: a ring, a cicada brooch and a miniaturist bed), and the inscriptions. The cave also yielded ca. 2000 terracotta lamps, which led to the cave being known as Lychnospilia. Of these, 665 lamps were removed and are now stored in the National Archaeological Museum of Athens. They form a significant, yet unpublished, group of lamps dating from the 3rd to the 7th century AD, which I am currently studying. Most of them belong to the 3rd and 4th centuries AD, which seems to be the period of the largest use of the cave.

I aim to present this material and discuss users and rituals performed in the cave as a contribution to the history of Athens and Attica in Late antiquity. In my view, the whole material, including lamps, may have been used during rituals by educated Athenians belonging to the élite class and connected with Neoplatonic philosophy and the Eleusinian Mysteries.

13. Αιγυπτιακές λατρείες στην Αττική την περίοδο της Ρωμαιοκρατίας

Νικόλαος Βαβλέκας, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών, ΕΣΠΑ Παλαιό Μουσείο Ακρόπολης

Η παρούσα ανακοίνωση επιχειρεί να εξετάσει τη μεγάλη διάδοση που γνώρισαν οι αιγυπτιακές θεότητες στην Αττική κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους, δίνοντας έμφαση στην περίοδο που εκτείνεται χρονικά μεταξύ των δύο μεγάλων καταστροφών της πόλης των Αθηνών, αυτής του Σύλλα το 86 π.Χ. κι εκείνης των Ερούλων, του 267 μ.Χ. Σκοπός του άρθρου είναι να παρουσιάσει αφενός μέσα από αντιπροσωπευτικά έργα (αρχαιολογικά ευρήματα, πηγές) τη σταδιακά αυξανόμενη δημοφιλία των αιγυπτιακών λατρειών όπως αυτή εντοπίζεται κυρίως στη δημόσια σφαίρα της ρωμαιοκρατούμενης Αττικής κι αφετέρου να ιχνηλατήσει συγκεκριμένες καλλιτεχνικές επιλογές που (επαν) εμφανίζονται στην περιοχή από τη μεγάλη διάχυση των συγκεκριμένων μυστηριακών λατρειών. Βάσει των συγκριτικώς συναγομένων συμπερασμάτων της νεώτερης έρευνας και των επιμέρους εικονογραφικών

στοιχείων που προσφέρουν τα υπό εξέταση έργα, επιχειρούνται σε ορισμένα παλαιά ευρήματα νεώτερες ερμηνευτικές προσεγγίσεις.

14. Speaking through stones: inscribed architraves in Roman Athens

Alessio Galli, Scuola Normale Superiore, Pisa and Italian Archaeological School at Athens

The ever-changing nature of the ancient polis will be addressed in this paper through a particular set of evidence: inscribed epistyles. This class of materials will be analysed through both an epigraphical and an architectural lens, with a specific focus on matters of genus, decoration, and workmanship, integrating epigraphic readings with analyses of ancient and archival sources, building techniques, construction marks, and letter-cutting evolution.

Although the practice of inscribing on architraves is already attested in the late-classical period, it thrived highly in Roman times and produced the most materials, as proved by evidence from other locations in Attica as well (i.e., Eleusis, Rhamnous). From public buildings to funerary monuments, the paper will address the shaping of Athens in the Roman period through monumental inscriptions, focusing on aspects that encompass everyday life, ritual practices, civic liturgies, and imperial patronage. The selected case studies will offer prime examples of the interaction between the Greek citizens and the Roman transformation of the city.

The diachronic approach, which spans the long timeframe of the imperial period, will allow for reflections not only on architectural craftsmanship but also on the modifications in the urban landscape. By recontextualising displaced architectural elements within their ancient monumental landscape, this research will contribute to reassessing the architectural development and the topography of Roman Athens.

15. Το εργαστηριακό συγκρότημα παραγωγής λύχνων τύπου Α, της παραλλαγής των ανάγλυφων «σφαιριδίων», από την ανασκαφή της Βουλής των Ελλήνων. Τα υλικά κατάλοιπα και ο ρόλος του στην αττική παραγωγή λύχνων κατά τη ρωμαϊκή περίοδο (μέσα 1ου–2ος αι. μ.Χ.)

Κλειώ Τσόγκα, Αρχαιολόγος MSc, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών

Η ανασκαφική διερεύνηση που διεξήχθη στο προαύλιο της Βουλής των Ελλήνων (1996-1998) υπό την εποπτεία της (πρώην) Γ'ΕΠΚΑ, στο πλαίσιο του έργου της κατασκευής του υπόγειου σταθμού αυτοκινήτων, έφερε στο φως στο βόρειο προαύλιο, κοντά στο «Παλατάκι», τα κατάλοιπα ενός εργαστηριακού συγκροτήματος παραγωγής λύχνων, τύπου Α, της παραλλαγής των «ανάγλυφων σφαιριδίων». Η παραλλαγή αυτή εμφανίστηκε στα μέσα του 1ου αι. μ. Χ. και εντατικοποιήθηκε στα τέλη του αιώνα και καθ' όλη τη διάρκεια του 2ου αι. μ. Χ. (Alpha Globule Lamps, Agora VII, 1961, 15-17).

Το εργαστήριο αποτελείτο από ένα ζεύγος ορθογώνιων κλιβάνων μέσα σε περίβολο, με το πλακόστρωτο δάπεδο εργασίας των κεραμέων στα δυτικά, όπου και η δίοδος πυροδότησης. Μέσα στους θαλάμους καύσης βρέθηκαν άφθονοι καμένοι ελαιοπυρήνες και κοντά σε αυτούς μια δεξαμενή. Ένας επιπλέον χώρος εργασίας, ίσως υπαίθριος, αναπτυσσόταν στα δυτικά και μικρότεροι χώροι αποθήκευσης και επεξεργασίας του πηλού και αποθέτες με υλικά απόρριψης από την διαδικασία της όπτησης ερευνήθηκαν στην ανατολική πτέρυγα. Στους χώρους του εργαστηρίου βρέθηκαν άφθονοι λύχνοι τύπου Α και μήτρες για την παραγωγή τους, τμήματα κεραμικών τροχών, λυχνοστάτες και αγγεία αποτυχημένα κατά την όπτηση. Μια ενεπίγραφη μήτρα φέρει πιθανότατα το όνομα του ιδιοκτήτη. Στον χώρο εντοπίστηκαν τρεις επιπλέον κλίβανοι, προγενέστεροι και μεταγενέστεροι του εργαστηρίου. Μετά την εγκατάλειψη του εργαστηρίου οικοδομήθηκε επάνω στα κατάλοιπά του μια πολυτελής ρωμαϊκή

οικία (α΄ μισό του 3ου αι. μ. Χ.), με δέκα τουλάχιστον δωμάτια διακοσμημένα με πολύχρωμες τοιχογραφίες.

Οι λύχνοι τύπου Α, κατασκευασμένοι από αττικό πηλό, συνιστούσαν την κύρια αττική παραγωγή λύχνων της περιόδου 1ου -2ου αι. μ. Χ. Στην ανασκαφή που διενεργήθηκε στον λόφο του Κοινοβουλίου εντοπίστηκε για πρώτη φορά το εργαστήριο παραγωγής τους. Θα επιχειρήσουμε να διαφωτίσουμε θέματα οργάνωσης του εργαστηρίου, διασποράς των λύχνων στην Αττική (ίσως και ευρύτερα), να διερευνήσουμε τις εμπορικές και οικονομικές προεκτάσεις της εν λόγω βιοτεχνικής παραγωγής και να ερμηνεύσουμε την πολυσυζητημένη σημασία του γράμματος «Α» που σηματοδοτεί τους λύχνους του εργαστηρίου αυτού.

16. Το αττικό εργαστήριο γλυπτικής κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους και η συμβολή του στην εικονογραφία των Ρωμαίων αυτοκρατόρων

Παυλίνα Καραναστάση, Ομότιμη καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κρήτης

Άρρηκτα συνδεδεμένο με την Αθήνα και την Αττική κατά τη ρωμαϊκή περίοδο είναι το αττικό ή αθηναϊκό εργαστήριο γλυπτικής, το οποίο συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα κέντρα παραγωγής γλυπτών σε ολόκληρη τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Σε αυτό αποδίδεται η παραγωγή περίοπτων γλυπτών, αντιγράφων γνωστών πρωτοτύπων, πορτρέτων και εικονιστικών αγαλμάτων, αναγλύφων και σαρκοφάγων, καθώς και πολυτελών μαρμάρινων οικιακών σκευών. Η απόδοση έργων στο αθηναϊκό εργαστήριο βασίζεται κυρίως σε τεχνοτροπικά και εικονογραφικά κριτήρια, καθώς και σε υπογραφές καλλιτεχνών με σαφή αναφορά στην καταγωγή τους, ιδίως όταν προορίζονταν για την αγορά εκτός Αθήνας. Σημαντικό κριτήριο αποτελεί επίσης η χρήση πεντελικού μαρμάρου.

Στην παρούσα ανακοίνωση εξετάζεται η συμβολή του αθηναϊκού εργαστηρίου στη διαμόρφωση της εικονογραφίας των Ρωμαίων αυτοκρατόρων και των μελών του άμεσου περιβάλλοντός τους, ιδίως στην ανατολική επικράτεια της αυτοκρατορίας. Ήδη από την εποχή του Αυγούστου και τουλάχιστον έως την εποχή του Αδριανού δημιουργούνται στο αθηναϊκό εργαστήριο νέοι αγαλματικοί τύποι, οι οποίοι αποσκοπούν στην εξομοίωση των αυτοκρατόρων και συγγενών τους με θεϊκές ή ηρωικές μορφές του παρελθόντος. Για τα σώματα των αγαλμάτων επιλέγονται είτε νέες δημιουργίες με επιμέρους αναφορές σε έργα παλαιότερων εποχών είτε αντίγραφα γνωστών κλασικών πρωτοτύπων, τα οποία συνδυάζονται με τα πορτρέτα των εικονιζόμενων.

Με τον τρόπο αυτό διαπλάθεται μια εικόνα των Ρωμαίων ηγεμόνων που τους εξύψωνε ιδεολογικά και ηθικά, ενώ παράλληλα τους καθιστούσε οικείους στους Έλληνες υπηκόους και συνέβαλλε στη νομιμοποίηση της ρωμαϊκής εξουσίας στην Ανατολή.

17. Antefixa signata Athenarum. Toward a prosopography of architectural terracottas manufacturers in Roman Athens

Carlo De Domenico, University of Siena, Assistant Professor in Classical Archaeology and Italian Archaeological School at Athens, Assistant Director for Communication and Public Relations

This paper presents the first results of a study devoted to stamped architectural terracottas from building sites in Athens, carried out within the framework of the Lateres Signati Graeci Project, which I direct as part of the research programmes of the Italian Archaeological School at Athens. The contribution examines, from both a typological and an epigraphic perspective, the serial production of antefixes manufactured in Athenian

workshops between the 2nd century BCE and the 4th century CE, with the aim of outlining a prosopography of producers active in Roman Athens.

The integrated analysis of stamps and terracotta supports, combining the palaeographic study of inscriptions with the stylistic and decorative examination of the artefacts, makes it possible to identify the types and variants of the moulds employed by the twenty-four producers so far recognized. This study can also contribute to highlight relationships, contacts, and possible dynamics of influence among different workshops. The analysis of the find contexts and their respective chronologies further contributes to defining the periods of activity of individual officinae, revealing both synchronies and diachronies within the production sequence. The reconstruction of production series and the identification of recurring palaeographic features shed light on the phenomenon of craft specialisation in the manufacture of specific decorative types. The evidence points to a significant increase in antefix producers at Athens between the 1st and 2nd centuries CE, as well as to processes of reception and adaptation of decorative models within workshops. The data also provide insights into patterns of distribution, possible public and private commissions, and the existence of urban and regional commercial networks.

18. Brick production and building practices in Roman Athens

Chiara Mendolia, La Sapienza, University of Rome

In recent years, the Archaeology of Architecture has provided new tools for studying ancient building practices through the analysis of materials and construction techniques. Alongside studies of specific materials, such as bricks or raw earth, these approaches allow for a broader investigation of the construction industry. This contribution examines the monuments of Athens to outline the main aspects of brick production and use during the Roman period (1st century BCE–5th century CE). Although many studies have addressed the spread of bricks in Greece and Asia Minor, they have focused mainly on individual monuments, privileging typologies and construction systems over production processes and patterns of use and reuse. For Athens and Attica, research on stamped bricks has served as a key reference, helping to reconstruct public and private building activity and relationships among civic authorities, producers, and patrons between the 5th century BCE and the 3rd century CE. However, the absence of stamps and the scarcity of sources on the chaîne opératoire make the development of a reliable chrono-typology challenging. Ongoing research, which integrates bibliographic study, direct surveys, and autoptic observation, has led to a preliminary chrono-typology of bricks and analysis of their laying techniques in relation to construction systems, providing new perspectives on production and building practices in Imperial Athens and Attica

19. Αγροτικό τοπίο και καλλιεργητικές πρακτικές στην περιοχή των Σεπολίων

Ευτέρπη Αλεξάκη -- Αδαμαντία Γιάννου, Αρχαιολόγοι, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών

Κατά τη διάρκεια των εργασιών για την υπογειοποίηση των σιδηροδρομικών γραμμών στο τμήμα από τις Τρεις Γέφυρες έως τον Σταθμό Λαρίσης, στην περιοχή των Σεπολίων, εντοπίστηκαν και ανασκάφηκαν αύλακες φύτευσης και καλλιέργειας συνολικής έκτασης περίπου 850 τ.μ., λαξευμένες στο φυσικό ασβεστολιθικό βράχο και οργανωμένες σε συστάδες. Η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής ως χώρου καλλιέργειας πιθανότατα σχετίζεται με την εγγύτητα του ποταμού Κηφισού, ο οποίος θα μπορούσε να εξασφαλίζει την άρδευση των καλλιεργειών ακόμη και σε περιόδους λειψυδρίας.

Με αφορμή την παρουσίαση των ανασκαφικών δεδομένων επιχειρείται η σύνθεση των μεμονωμένων και αποσπασματικών ευρημάτων από τον ευρύτερο χώρο, στον οποίο δεν ασκείται συστηματικός αρχαιολογικός έλεγχος, αποδεικνύεται, ωστόσο, ότι δεν υπολείπεται σε στοιχεία αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Παράλληλα, εξετάζονται ζητήματα που αφορούν την αγροτική τεχνολογία και

πρακτική, όπως τα είδη των καλλιεργειών, καθώς και οι τρόποι και οι μέθοδοι γεωργικής εκμετάλλευσης της περιοχής.

20. Η οικονομία της Αθήνας κατά την περίοδο της ρωμαϊκής ηγεμονίας. Έσοδα από τις εξωτερικές κτήσεις της πόλης

Αθανάσιος Ριζάκης, Ομότιμος Διευθυντής Ερευνών, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

Η Αθήνα είναι, από την αρχή της ρωμαϊκής κυριαρχίας, μια ευνοημένη πόλη, κυρίως οικονομικά. Ήδη από το 167 π.Χ. αποκτά το νησί της Δήλου και, αργότερα, μετά τη μάχη των Φιλίππων (42/41 π.Χ.), και άλλες πόλεις (Αππιανός, Εμφύλιοι Πόλεμοι V, 7) που εξαρτώνται οικονομικά από αυτή (civitates adtributae). Η περίπτωση της Σαλαμίνας είναι πιο σύνθετη. Μια σημαντική αθηναϊκή επιγραφή αποκαλύπτει ότι μερικές γαίες της νήσου, οι οποίες είχαν αγοραστεί από τον C. Iulius Nicanor, παραχωρούνται στους Αθηναίους οι οποίοι αποκτούν με αυτό τον τρόπο πρόσθετα οικονομικά οφέλη. Η παραχώρηση ωστόσο αυτή -σε αντίθεση με την εντύπωση της κοινής γνώμης της Αθήνας- είναι παροδική και καθορίζεται από συμφωνία, την οποία ελέγχει νομικά ο Nicanor και οι κληρονόμοι του.

21. Ordinary currency in Roman Attica

Charikleia Papageorgiadou, Research Director Emerita, Institute of Historical Research/National Hellenic Research Foundation

In a monetized society such as Roman Attica, numismatic circulation provides important information about the extent of money's use. Despite the predictable restrictions imposed by archaeological research, the data collected in the context of the RAP project can shed light on several issues. Where and how intensively coins were used beyond the central trade posts, such as the agora or the ports, including minor production units, small coastal centers, and premises along main roads.

The type of currency in use. Especially in Attica, where Athens continued its special coinage, the percentage of Roman coins in circulation can provide some information about the actual monetary environment. On the other hand, the presence of other provincial issues could shed light on the commercial routes passing through Attica. Although the usually continuous habitation blurs the numismatic evidence, the chronological fluctuations could shed light on the increasing use of coins during the Roman period.

22. Between reality and ideology: a reappraisal of the Athenian 'Restoration Decree' *IG* II/III^2 1035

Francesco Camia, Sapienza Università di Roma

The proposed contribution deals with one of the most significant Athenian public documents of the Roman period, the so-called decree on the restoration of Attic sanctuaries (IG II/III2 1035). Scholarly debate on this long-known inscription (ed. pr.: Ch. Tsountas, ArchEph 1884), which includes a list of sacred and other public properties (located in Athens-Piraeus, the Attic countryside, and the island of Salamis) to be restored to their original status, has largely focused on its disputed chronology, with proposed dates ranging from the first c. BCE to the second c. CE. In recent years, however, a fairly broad consensus has emerged in favor of a late first-century BCE date.

The decree has generally been interpreted as evidence of the revitalization of the Attic religious landscape in the early Empire, within the framework of the religious and cultural revival of the Augustan age, and more

broadly as a manifesto of Athenian cultural memory, exemplifying the turn toward the past that characterizes Roman Greece. This emphasis on the religious – and even ideological – significance of IG II/III2 1035, however, has tended to obscure the economic implications of the Athenian initiative.

The decree documents the reacquisition by the Athenian polis of a set of landed properties, including also – but not limited to – sanctuaries, according to a scheme that also envisaged the leasing of the restored properties and thus their financial exploitation. In this respect, IG II/III2 1035 reveals a largescale program for the valorization of Athens' estate assets at a decisive moment in its history, as the polis was negotiating its position within the new political reality of the Principate. By analyzing this fundamental epigraphic document and its historical context, with particular attention to its politicoeconomic implications, this study aims to contribute to the scholarly debate on the condition of Athens and Attica in the early imperial period.

23. A ceramic production zone at the "Roman Bath Complex" of Rafina: a preliminary report

Dorina Moullou, Archaeologist PhD, Ephorate of Antiquities of East Attica -- Anna Vassilakopoulou, Archaeologist MA

The Roman bath complex of Rafina (East Attica) is embedded within a wider landscape of craft and agro-processing activity, including a ceramic production zone to the north of the balneum. Published research has documented two ceramic kilns in this area (e.g., Κατάκης κά., 2018; Κατάκης & Νικολόπουλος, 2023), while ongoing investigation has so far identified a total of four kilns. The paper focuses on the earliest (2nd c. AD) and the only one studied in detail to date, interpreting it as a construction-linked installation primarily used to fire ceramic building materials, especially tiles, required for the bath's initial building programme. A key result is the recognition of a chronological and organisational break between this earliest kiln and the later installations: the oldest kiln was no longer operating when the later ceramic workshop phase developed, whereas the remaining kilns, although adjacent to the bath, represent a subsequent (preliminarily 3rd c. AD) and functionally independent workshop horizon. By separating these production episodes, the Rafina evidence contributes to discussions of local ceramic and building material supply, workshop organisation, and adds comparative material for the long-term biographies of craft installations in Roman Attica.

24. A preliminary study of the Northeastern Building in Rafina (3rd-7th c. AD): architectural and ceramological insights

Themistoklis Lazaris, Archaeologist MSc -- Vaggelis Papaioannou, PhD candidate, National and Kapodistrian University of Athens/University College Dublin

On the eastern coast of Attica, near the center of the modern city-port of Rafina, rescue excavations in 1974 and 1976 revealed a series of Roman complexes, including a bath facility, an olive press and two pottery kilns. Between 2012 and 2025, a new excavation project led by the National and Kapodistrian University of Athens and the Ephorate of Antiquities of East Attica has resumed research on the site. Substantial emphasis has been paid to an extensive apsidal structure, termed as the Northeastern Building. This presentation brings together data from the study of its stratigraphy, architecture and assemblages for a holistic approach. Preliminary results point to its destination as a storage facility for agricultural products (horreum); a discussion on this type of building in Greece has not previously been undertaken. Once reconstructed as a five-aisled basilica by A. Travlos, the Northeastern Building has gradually revealed a more complex history of architectural phases, corresponding to construction, repair, additions and spatial redivision stretching from the third to the early seventh century AD. The stratified study of pottery material both from the layers of its use and the substrate below the floor level provides a refined chronology as well as insights into local pottery production that preceded the construction of the building. These conclusions may allow for a first attempt to frame the

Northeastern Building into a contextualized understanding of the evolution of the site and the local economic dynamics across Middle and Late Roman Attica.

25. Roman Vrilissia: infrastructure, settlement traces, and funerary evidence from rescue excavations

Dorina Moullou, Archaeologist PhD, Ephorate of Antiquities of East Attica -- Maria Syrigou, Contract Archaeologist MSc, Ephorate of Antiquities of East Attica

Rescue excavations in the modern municipality of Vrilissia (northeast of Athens) have brought to light a substantial body of Roman-period evidence that has contributed additional evidence for Roman-period activity in the Attic hinterland. This paper presents an integrated overview of discoveries recorded through development-led investigations, including rural/agricultural installations, structural remains (walls and building elements), segments of routes or road surfaces, hydraulic features and conduits linked to water management, and funerary contexts.

The material is approached not as a set of isolated discoveries but as components of a coherent rural and peri-urban landscape shaped by production, movement, and resource control. The association of built features with circulation routes and water-related infrastructure suggests a managed territory in which agricultural activity and connectivity were closely intertwined. Funerary evidence adds an additional dimension for interpreting land use and social presence within this landscape. By synthesising otherwise fragmented rescue datasets into a single interpretive framework, the paper highlights the methodological value of development-led archaeology for reconstructing ancient rural lifeways at micro-regional scale. The case of Vrilissia contributes to broader discussions of settlement density, infrastructural investment, and the organisation of Roman Attica as a structured and interconnected landscape.

26. Peripheral or invisible? South Attica in ancient narrative space

Anna Kouremenos, Sacred Heart University, Connecticut, USA

South Attica presents a striking paradox within Roman Attica. For starters, no surviving ancient text was written by an author who hailed from one of its demes. The region was spatially and economically connected to Athens and the wider Aegean, yet remained peripheral within both Greek and Roman narrative traditions. Archaeologically, it shows continued occupation, resource exploitation, religious activity, elite landholdings, and integration into imperial networks throughout the Roman period.

This paper reassesses the disparity between literary sources and archaeological evidence by treating literary silence not as evidence for insignificance but as a consequence of narrative perspective in Roman Attica as a connected region. I examine how routes, modes of travel, and points of entry structured what landscapes became visible and narratable to elite observers. Pausanias' Description of Greece provides a revealing example: his account of South Attica is confined to a brief maritime notice focused on Sounion, the mining district of Laurion, and the island of Patroclus, with no engagement with inland demes or local communities. Rather than attributing such omissions to ideological preference or selective focus, this paper argues that it reflects the limits of first-hand access and the conditions under which territories entered elite descriptive frameworks. Set against other ancient authors and the archaeological record, this pattern reveals a broader

logic whereby certain Attic demes functioned primarily as corridors of movement, resource zones, or estate landscapes rather than as sites of civic memory and myth-making.

27. Ρωμαϊκή Αιξωνή: πρόσφατες αρχαιολογικές ανακαλύψεις αναδεικνύουν πτυχές της οικονομίας, του εμπορίου και των ταφικών πρακτικών

Στυλιανή Ψαρρή, Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων

Πρόσφατες αρχαιολογικές έρευνες, που έλαβαν χώρα τα έτη 2019-2025, στο πλαίσιο εργασιών εκσυγχρονισμού του τουριστικού συγκροτήματος 'Αστέρια', στην παράκτια ζώνη της Γλυφάδας, αποκάλυψαν νέες αρχαιολογικές θέσεις. Οι αρχαιότητες συνδέονται με το εμπόριο, τις βιοτεχνικές δραστηριότητες και την ταφική χρήση στην περιοχή κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο. Συγκεκριμένα στον κόλπο της χερσονήσου Πούντα, ερευνήθηκε κτήριο αποθηκών που εξυπηρετούσε τις λειτουργικές ανάγκες του λιμανιού. Επίσης, στην ίδια περιοχή σε δύο κοντινές θέσεις κατασκευάστηκαν, κεραμεικός κλίβανος και ασβεστοκάμινος.

Στο νότιο μυχό της χερσονήσου, στην πλαγιά χαμηλού λόφου, αναπτύχθηκε οργανωμένο νεκροταφείο. Ερευνήθηκε μέρος του νεκροταφείου, πρόκειται για 31 ταφές διαφορετικής τυπολογίας. Επιπλέον, ερευνήθηκε μικρός αριθμός μεμονωμένων ταφών σε άλλες τρεις θέσεις. Την μεταφορά των προϊόντων από την ενδοχώρα προς την ακτή εξυπηρετούσε οδικό δίκτυο. Φαρδιά οδός με λίθινα όρια, οδηγούσε στο βόρειο προστατευμένο μυχό της χερσονήσου, όπου βρισκόταν το αρχαίο λιμάνι. Μία δεύτερη οδός στρωμένη με μεγάλες λίθινες πλάκες διερχόταν πλησίον του κλιβάνου, στο μέσον περίπου του κόλπου.

Έχουν συλλεχθεί κινητά ευρήματα, κεραμεική, και νομίσματα που συνδέονται με την οικονομία, το εμπόριο, αλλά και με τις ταφικές πρακτικές. Σημειώνεται, ότι όλες οι θέσεις που θα παρουσιαστούν αποτελούν παλίμψηστο με διαφορετικές ή όμοιες χρήσεις ανά χρονολογική περίοδο και με ευρήματα που χρονολογούνται από την Προϊστορική έως και την Υστερορωμαϊκή περίοδο.

Τα νέα ανασκαφικά ευρήματα θα συσχετιστούν τόσο με παλαιότερες έρευνες όσο και με στοιχεία που προέκυψαν από το πρόσφατο σωστικό έργο της ΕΦ.Α.Π.Ν., με σκοπό την χωροταξική ένταξη των ρωμαϊκών καταλοίπων στην Αιξωνή και την ερμηνεία αυτών.

28. Το ρωμαϊκό υδραγωγείο στην ευρύτερη περιοχή του Θριασίου πεδίου

Μαρία Αμπάτη -- Χριστίνα Καζαζάκη -- Χρυσάνθη Τζαβαλή, Αρχαιολόγοι, Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής

Μεγάλα τμήματα ενός σημαντικού υδραυλικού έργου των ρωμαϊκών χρόνων, που εξασφάλιζε την τροφοδοσία της πόλεως και του Ιερού της Ελευσίνας και άλλων πιθανώς αρχαίων οικισμών του Θριάσιου Πεδίου, διατηρούνται ορατά σε αρκετές θέσεις των Δήμων Ελευσίνας και Ασπροπύργου. Η ύπαρξη υπέργειων καταλοίπων του και η αποκάλυψη υπόγειων λειψάνων του κατά τη διενέργεια σωστικών ανασκαφών, διευκόλυναν την τεκμηρίωση σημαντικού μέρους της πορείας του και συνέβαλαν στη διερεύνηση των κατασκευαστικών χαρακτηριστικών του.

Το εντυπωσιακό αυτό έργο υποδομής αποτέλεσε βασικό αναπτυξιακό παράγοντα για την αρχαία πόλη της Ελευσίνας εξυπηρετώντας τη λειτουργία δημόσιων μνημειακών κρηνών, λουτρικών και ενδεχομένως βιοτεχνικών εγκαταστάσεων και συνέδραμε στην αναδιοργάνωση του ελευσινιακού Ιερού κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους.

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι η συνοπτική παρουσίαση των συμπερασμάτων της σχετικής με το μνημείο έρευνας, που κυρίως εστιάζει στην ανίχνευση της πορείας του και στη διερεύνηση των

μορφολογικών χαρακτηριστικών του και των φάσεων χρήσης του, σε συνάρτηση με τη συμβολή του στην οργάνωση και την οικιστική ανάπτυξη της περιοχής που εξυπηρετούσε.

29. Η ρωμαϊκή υδατογέφυρα της Νέας Ιωνίας: Η τεκμηρίωση του μνημείου στο πλαίσιο μιας περιπετειώδους ανάδειξης

Όλγα Δακουρά-Βογιατζόγλου, Συνταξιούχος Αρχαιολόγος

Οι ρωμαϊκές υδατογέφυρες της Νέας Ιωνίας , η μία στο ύψος του Νοσοκομείου της Αγίας Όλγας και η άλλη επί της οδού Καποδιστρίου, στα όρια με τη Φιλοθέη, γεφύρωναν το ρέμα του Ποδονίφτη και υποβάσταζαν τους αγωγούς ενός υδραγωγείου που συγκέντρωνε νερό από δύο διαφορετικές κατευθύνσεις με προορισμό την Αθήνα.

Η εισήγηση επικεντρώνεται στην περίπτωση της υδατογέφυρας της Αγίας Όλγας η οποία βρέθηκε στο επίκεντρο της υλοποίησης του έργου «Ανάπλαση του λόφου της Αγίας Όλγας και αναβάθμιση της περιοχής του Αδριάνειο υδραγωγείου και του ρέματος Γιαμπουρλά» του δήμου Ν. Ιωνίας . Οι καλές προθέσεις για «εξυγίανση του μνημείου» κατέληγαν στη χρήση του μνημείου ως γραφικό σκηνικό σε μια τεχνητή λίμνη και επιβάρυνσή του περιβάλλοντός του με ασύμβατες κατασκευές που αποφεύχθηκαν τελικά με απόφαση του ΣτΕ. Η όλη περιπέτεια από αρχαιολογικής σκοπιάς είχε ένα θετικό απολογισμό. Ο χώρος εξυγιάνθηκε και περιφράχθηκε ως αρχαιολογικός. Κυρίως, όμως, το αποτέλεσμα μικρής ανασκαφικής έρευνας αποκάλυψε αφενός δύο ακραίους πεσσούς ανεβάζοντας τον αριθμό των πεσσών της υδατογέφυρας από εννέα σε έντεκα και αφετέρου εμφάνισε τις βάσεις και την υπόβαση των κεντρικών πεσσών. Τα στοιχεία που προέκυψαν ολοκληρώνουν την δομική υπόσταση του μνημείου, συμβάλλουν στην αναγνώριση των κατασκευαστικών και τεχνικών λεπτομερειών του και το εντάσσουν στα μεγάλα τεχνικά έργα υδροδότησης του ελλαδικού χώρου. Η τοποθέτηση του μνημείου στο ιστορικό του πλαίσιο, η πορεία του δικτύου και η σχέση του με το υπόγειο Αδριάνειο υδροδοτικό σύστημα είναι θέματα που επίσης διερευνώνται.

30. New harbour structures from Roman Piraeus

Ioannis Nakas, Archaeologist -- Kyriaki Psaraki, Archaeologist, Ephorate of Antiquities of Piraeus and Islands

Although recent archaeological investigations at Piraeus has shown that the important harbour city was by no means abandoned during the Roman period, there are very few and sporadic evidence on the actual use and infrastructures of the harbours and especially of the commercial harbour of Cantharus. In 2017, however, salvage excavations of the Ephorate of Antiquities of Piraeus and the Islands at the area of Akte Poseidonos revealed a uniquely preserved part of the Roman quay that ran along the ancient coastline. The structure consists of an ashlar wall facing the sea and a concrete reinforcement at its landward face, in which parts of the original wooden moulds have been preserved. Above the structure a likely later phase includes concrete structures built in regular intervals around re-used columns with the use of wooden frameworks. In the adjacent area of Tinaneos Square, excavations uncovered a spacious coastal square paved with small stones (pebble paving)—an important feature that offers insight into the urban planning of ancient Piraeus in relationship to the harbour.

This sizeable, carefully constructed, and monumental quay is a proof that Piraeus continued to act as an important harbour during the Roman period and it was for this reason it was equipped with some important berthing facilities, most probably related with the handling of commercial ships and cargoes. This paper will

present, for the first time, these finds, and give an updated overview of the operation and configuration of the harbours of Piraeus during the Roman period.

31. Revisiting Roman Piraeus: new evidence on ceramic consumption and trade in the "Dikastiko Megaro" urban complex

Olga Marinaki, Complutense University of Madrid -- Horacio González Cesteros, Complutense University of Madrid -- Joan Tuset Estany, Austrian Archaeological Institute -- Dimitra Voutyrea, Austrian Archaeological Institute -- Dimitris Grigoropoulos, German Archaeological Institute

The re-examination of ceramic assemblages from the "Dikastiko Megaro" urban complex in Piraeus offers new insights into patterns of consumption and trade in Roman Attica. Originally excavated between 1981 and 1982 and studied only two decades ago, the material is now being reassessed within the framework of two ongoing research projects, Far from Home and Crossing the Sea, conducted by the Complutense University of Madrid and the Austrian Archaeological Institute in collaboration with Greek and American scholars and institutions.

The residential block of "Dikastiko Megaro", which included extensive domestic and commercial spaces in use between the 2nd and 6th centuries AD, yielded deposits with substantial quantities of pottery from across the Mediterranean and Black Sea regions, placing the harbor of Piraeus at the center of both regional and interregional exchange networks. In the absence of a clear stratigraphic sequence and due to the rescue nature of the excavation, a methodological approach has been adopted to reconstruct a diachronic sequence based on pottery types and their comparison with material from other Attic and Aegean settlements, as well as from their production areas. This approach has proved essential for understanding the chronological development of the assemblages. Alongside local production from Attica, a large quantity of imports has been documented, with particular emphasis on those from Asia Minor, as well as amphorae, fine wares, and cooking wares from North Africa, together with notable imports from the Iberian Peninsula. These materials serve as ceramic proxies for long-distance exchange routes linking Attica with major production regions of the eastern and western provinces of the Roman Empire, with Piraeus functioning as an important receptor and redistribution point.

32. Νέα δεδομένα από σωστική ανασκαφή στο Νέο Φάληρο: Διαδοχικές χρήσεις του χώρου

Ειρήνη Σκιαδαρέση, Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων – Πασχάλης Δέλλιος, Αρχαιολόγος

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα πρώτα συμπεράσματα από τη σωστική ανασκαφική έρευνα, που διενεργήθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων, σε οικόπεδο επί της οδού Διαμαντή 8, στο Νέο Φάληρο, όπου εντοπίστηκαν κατάλοιπα από τα Ελληνιστικά χρόνια έως την Ύστερη Αρχαιότητα.

Μεταξύ των σημαντικότερων ευρημάτων συγκαταλέγονται δύο ευμεγέθεις λιθόκτιστες τετράπλευρες κατασκευές, από λιθόπλινθους μαργαϊκού ασβεστόλιθου, χρονολογούμενες από τους Ελληνιστικούς έως τους Ρωμαϊκούς χρόνους. Η πρώτη, ορθογώνια και μεγαλύτερη, ήταν πληρωμένη σε επάλληλες στρώσεις με μεγάλο αριθμό οστράκων και κεράμων, ζωικά οστά μεγάλου μεγέθους (κυρίως βοοειδών), όστρεα πορφύρας και θραύσματα γυάλινων σκευών. Στα βόρεια της κατασκευής εντοπίστηκε προσκτισμένος τετράπλευρος χώρος, πιθανώς βοηθητικής χρήσης, της Ύστερης Αρχαιότητας. Στα ανατολικά αυτού αποκαλύφθηκαν δύο ταφές σε εγχυτρισμούς του 6ου αι. μ.Χ., και σε μικρή απόσταση η δεύτερη λιθόκτιστη τετράγωνη κατασκευή μικρότερων διαστάσεων, που στην ύστερη φάση χρήσης

της λειτούργησε ως αποθέτης συγκέντρωσης κεραμικής ελληνιστικής περιόδου. Επιπλέον, αποκαλύφθηκε υπαίθριος ασβεστόλακκος, αποσπασματικά σωζόμενο υπόστρωμα αρχαίας οδού, δύο φρέατα ελληνιστικών χρόνων και ατάκτως ερριμμένες αποθέσεις κεραμικής, οστών, λίθινων τριπτήρων και γυάλινων θραυσμάτων.

Η παρουσία αγνυθών, σφονδυλίων, τριπτήρων και περονών ύφανσης, σε συνδυασμό με τα φρέατα, τον ασβεστόλακκο, τους αβαθείς λάκκους και ένα εκτεταμένο στρώμα τέφρας, συνάδουν με εργαστηριακή χρήση, πιθανώς σχετιζόμενη με την επεξεργασία υφασμάτων-ενδεχομένως τμήμα κναφείου-κατά την πρώτη χρήση του χώρου. Ωστόσο οι πυκνές αποθέσεις οστών στο χώρο και εντός της πρώτης λιθόκτιστης μνημειακής κατασκευής, ενδέχεται να σχετίζονται με αποθέσεις κατά τη διάρκεια νεκρικών τελετουργιών, καθώς όπως φαίνεται η χρήση του χώρου αλλάζει κατά την Ύστερη Αρχαιότητα, από εργαστηριακή σε ταφική, εξαιτίας της εύρεσης των εγχυτρισμών και της εν λόγω κατασκευής μετασκευάζεται αναλόγως. Η πλήρης αρχαιολογική διερεύνηση και ταύτιση του χώρου, παραμένει σε εκκρεμότητα, καθώς η στάθμη του υδροφόρου ορίζοντα δεν επέτρεψε την πλήρη αποκάλυψη των κατώτερων στρωμάτων και της έδρασης των κατασκευών.

33. A free city and its territory: civic institutions and changing landscapes in Roman Attica

Frank Daubner, Trier University

This paper explores Roman Attica through the institutional and social history of Athens as a free city, asking how far Athenian civic reconfiguration shaped—or failed to shape—the wider territory of Attica. It is conceived as a cross-cutting contribution linking civic institutions, social groups, and the polis–territory nexus.

In the Roman imperial period, Athens combined exceptional symbolic prestige and cultural capital with persistent economic vulnerability. At the same time, it retained a distinctive constitutional position and developed an oligarchizing regime of notables in a form different from many smaller poleis. The strengthened role of the Areopagus, the prominence of former archons, and the city's ability to attract foreign ephebes, intellectuals, and wealthy outsiders point to an urban political economy in which institutional authority, paideia, and elite finance were closely intertwined.

Rather than treating Athens simply as an exceptional city, the paper asks how this exceptionalism operated territorially. Did free-city institutions and elite strategies produce specific forms of integration with Attic demes, resources, and commemorative landscapes? Or did urban and territorial developments proceed on partly separate tracks? To sharpen this question, the paper situates Athens within broader Achaian comparisons while keeping Attica at the analytical centre.

By combining literary, epigraphic, and institutional evidence, the paper proposes a model of Roman Attica that foregrounds institutional mediation and social negotiation, instead of linear narratives of decline or undifferentiated Romanization.

34. "I am not in the habit of imposing new expenses on cities": ἡ γυμνασιαρχία Θεοῦ Ἁδριανοῦ

Juan Manuel Cortés Copete, Universidad Pablo de Olavide, España

Imperial donations to cities, whether structural or functional, were a powerful driver of urban development and civic life. What was once an occasional practice in the 1st century became systematic and universal under

Hadrian. The intention of the emperor was to make the cities of the provinces privileged beneficiaries of the Empire.

As A. Zuiderhoek observed in The Politics of Munificence in the Roman Empire (2009), private evergetism declined significantly during Hadrian's reign. The reason for this decline can hardly have been anything other than the emperor's own intervention. However, imperial evergetism posed a potential threat to the beneficiary cities in the form of the cost of maintaining the buildings and festivals established by the emperor. Hadrian was aware of this difficulty. In some of his letters, he expresses his intention not to impose new financial burdens on the cities.

The risk of financial imbalance could be even greater in Athens, a city that benefited greatly from the emperor's generosity. My contribution aims to examine Hadrian's solution for the new gymnasium: the foundation of the Gymnasiarchy of the God Hadrian.

35. Το αναθηματικό άγαλμα της Ιουλίας από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Βάντα Παπαευθυμίου, Προϊσταμένη Τμήματος Επικοινωνίας, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Στην ανακοίνωση παρουσιάζεται το αδημοσίευτο αναθηματικό άγαλμα ενός κοριτσιού, το οποίο συνεχίζει την παράδοση των αναθηματικών αγαλμάτων παιδιών στα ιερά κουροτρόφων θεοτήτων στα ρωμαϊκά χρόνια. Εικονίζεται μια κόρη, με στάσιμο το δεξί και άνετο το αριστερό σκέλος, του οποίου το άκρο πόδι φέρεται προς τα πίσω και προς το πλάι, πατώντας στα ακροδάχτυλα. Το κορίτσι φορά ποδήρη αχειρίδωτο χιτώνα που ζώνεται ψηλά κάτω από το στήθος με διπλή ταινία και πάνω από τον χιτώνα ιμάτιο, το οποίο πέφτει χαμηλά πίσω στην πλάτη, ενώ φερόμενο μπροστά τυλίγεται γύρω από τον δεξιό μηρό και από εκεί το ανασύρει η μορφή με το αριστερό της χέρι. Η απόληξη του ιματίου πέφτει μπροστά από τον αριστερό ώμο, καταλήγοντας στο στήθος. Στα πόδια κλειστά υποδήματα. Η κόρη κρατά με το δεξί της χέρι ένα μεγάλο περιστέρι με διπλωμένα τα φτερά και πατά σε συμφυή ενεπίγραφη πλίνθο, που μας πληροφορεί ότι το έργο αποτελούσε ανάθημα στο ιερό της Ειλειθυίας εν Άγραις, συνεχίζοντας τη γνωστή παράδοση.

36. Ανέκδοτα ενεπίγραφα βάθρα από το υστερορωμαϊκό τείχος των Αθηνών

Δημήτρης Σούρλας, Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών

Το 2019 ο υπογράφων δημοσίευσε τιμητική επιγραφή υπέρ του ρωμαίου συγκλητικού Λουκίου Εγνατίου Βίκτωρος Λολλιανού, ενός εκ των κορυφαίων πολιτικών ανδρών της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας κατά τα μέσα του 3ο μ.Χ. αιώνα. Το μνημείο ανήκε σε μια σειρά ενεπίγραφων βάθρων που βρέθηκαν ενσωματωμένα σε πύργο του υστερορωμαϊκού τείχους κατά την μεγάλη ανασκαφική έρευνα στα υπόγεια του ξενοδοχείου «Αίολος», που βρίσκεται παραπλεύρως της Βιβλιοθήκης Αδριανού. Πρόκειται ως επί το πλείστον για επιγραφές του 2ου και του 3ου μ.Χ. αιώνα προς τιμήν μελών της αθηναϊκής άρχουσας τάξης ή και της ευρύτερης ελληνόφωνης ελίτ της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας—σε μία πάντως περίπτωση τιμάται Ρωμαίος αυτοκράτορας. Χάρη στην καλή κατάσταση διατήρησής τους, οι επιγραφές αποτελούν πλούσια πηγή πληροφοριών για το ονομαστικόν των Αθηνών, την αττική προσωπογραφία και βεβαίως για ποικίλους πολιτικούς και θρησκευτικούς θεσμούς. Στην ανακοίνωσή μου, θα διατρέξω εν συντομία το σύνολο των επιγραφών του «Αιόλου», ανιχνεύοντας το χρονολογικό και τυπολογικό

ανάπτυγμά τους, και κατόπιν θα επικεντρωθώ σε δύο εξ αυτών, που μεταξύ άλλων σημαντικών σχετίζονται με το ιερατικό αξίωμα του θεηκόλου.

37. Beyond Regilla: women in Roman Imperial Athens

Giorgos Mitropoulos, University of Crete

The civic presence of women in the public life of Greek cities has been treated systematically in the last years. However, no comprehensive study exists concerning cases from the 'old Greece' (provincia Achaea), the renowned Regilla being usually in the spotlight and casting under her shadow the rest of the provincial cases. This paper aims to present the abundant epigraphic evidence attesting to the female civic presence in Roman imperial Athens and the wider region of Attica. It will be demonstrated that a great number of women served as priestesses of traditional gods and the imperial cult, offered benefactions to the city and associations and were honoured by the latter in the public space. Specific cases of prominent 'matronae' with networks throughout Attica single out. The number and multi-faceted civic activity of these Athenian 'matronae' is impressive to the point that it would not be an exaggeration if one stated that the epigraphic testimonies give justice to the female presence in the public life of both the asty of Roman imperial Athens and the region of Attica. In this way, the researchers are provided with a more nuanced and balanced picture in which exists not only Regilla, but also many more women who strived to rise in the social hierarchy of the city and even the provincial one.

38. Δρώντας σε μία διαφορετική σκηνή. Η αθηναϊκή πολιτική ελίτ μεταξύ δύο κόσμων

Αγλαΐα Βούργαλη, συμβασιούχος αρχαιολόγος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων και διδάκτωρ Κλασικής Αρχαιολογίας

Η εισβολή του Ρωμαίου στρατηγού Λ. Κορνήλιου Σύλλα στην Αθήνα αποτελεί το ορόσημο μίας νέας εποχής για την ελίτ της πόλης. Με εκκίνηση αυτό το γεγονός, τα μέλη της υποβάλλονται σε μία αργή αλλά καταλυτική μεταμόρφωση, η οποία διαρκεί σχεδόν δύο αιώνες, φτάνοντας ως τη βασιλεία του Αυτοκράτορα Αδριανού. Η παρούσα μελέτη εστιάζει στην ομάδα εκείνη της ελίτ, η οποία ελέγχει τα ανώτερα πολιτικά αξιώματα της Αθήνας, - δηλαδή την πολιτική πηγή εξουσίας κατά τον κοινωνιολόγο Michael Mann -, και, ειδικότερα, στην εξέλιξη του cursus honorum αυτών των ατόμων. Εστιάζοντας σε συγκεκριμένα άτομα, μέλη αυτής της πολιτικής ελίτ, θα εξεταστούν όχι μόνο οι αλλαγές που θα εντοπιστούν στα cursus honorum τους, αλλά και τα ίδια τα άτομα, υπογραμμίζοντας το υπόβαθρό τους και εντάσσοντάς τα στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.

Οι δύο διασταυρούμενοι άξονες αυτής της μελέτης είναι από την μία η εξελικτική πορεία του cursus honorum της πολιτικής ελίτ στο διάστημα μεταξύ του 1ου αι. π.Χ. και των αρχών του 2ου αι. μ.Χ. και από την άλλη η ευρύτερη κοινωνική αντιπροσώπευση αυτής της ομάδας κατά την ίδια περίοδο. Στόχος να καταφανεί ότι οι αλλαγές στην κοινωνική αντιπροσώπευση της πολιτικής ελίτ καθρεφτίζει μία βαθύτερη αλλαγή στην νοοτροπία της ελίτ κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Το τοπίο της Αθήνας μεταμορφώνεται και η ελίτ της πόλης παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση αυτής της νέας,

Ρωμαϊκής Αθήνας. Ως το τέλος της περιόδου, μόνο οι ισχυρότεροι θα επιβιώσουν για να γίνουν μάρτυρες της έλευσης της δυναστείας των Αντωνίνων.

39. Στιγμιότυπα της αθηναϊκής κοινωνίας των ρωμαϊκών χρόνων στην πορεία της Ιεράς Οδού

Ειρήνη Σβανά, Αρχαιολόγος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής

Η ανακοίνωση επιδιώκει να παρουσιάσει το σύνολο των ανασκαφικών και επιγραφικών τεκμηρίων που χρονολογούνται στους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους και έχουν βρεθεί ή συνδέονται με την πορεία της αρχαίας Ιεράς Οδού. Η Ιερά Οδός που συνέδεε το άστυ των Αθηνών με την πόλη και το Ιερό της Ελευσίνας, τεκμηριώνεται αρχαιολογικά κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους, από τον εντοπισμό οδοστρωμάτων, την ύπαρξη όρων και οδοδεικτών της περιόδου καθώς και από παρόδιες ταφές της ίδιας περιόδου (1ος αι. μ.Χ. – 4ος αι. μ.Χ.)

Τα ταφικά ευρήματα (τάφοι, επιτύμβια μνημεία) των σωστικών ανασκαφών κατά μήκος της πορείας της Ιεράς Οδού είναι στην πλειονότητα τους αποσπασματικά και συνήθως αποτελούν μεμονωμένα παραδείγματα, συχνά σε κακή κατάσταση διατήρησης. Ωστόσο το ενεπίγραφο τμήμα ταφικού μνημείου που ενσωματώθηκε μεταγενέστερα στον μεσαιωνικό πύργο του Ασπροπύργου, γνωστό και ως μνημείο του Στράτωνα και της οικογένειάς του, υποδεικνύει ότι υπήρχαν μεγαλύτερης κλίμακας ταφικά μνημεία κατά μήκος της οδού. Αναδεικνύει μάλιστα μια ενδιαφέρουσα παράμετρο για την δομή της αθηναϊκής κοινωνίας αναφορικά με τους μεικτούς γάμους Αθηναίων και Ρωμαίων.

Επιπροσθέτως δύο επιγραφές με ρωμαϊκά ονόματα αναθετών από το παρόδιο Ιερό της Αφροδίτης δηλώνουν την ευρεία αποδοχή που είχαν όχι μόνο η ελευσινιακή λατρεία αλλά και μικρότερες λατρείες. Τα παραπάνω δεδομένα θα παρουσιαστούν συνθετικά σε σχέση με συναφή ευρήματα από την πόλη της Αθήνας, σε μια προσπάθεια να αναδειχθεί ο κοινωνικός μετασχηματισμός της πόλης, όπως αποτυπώνεται στη διαχρονική οδική αρτηρία της Δυτικής Αττικής.

Committees / Επιτροπές

Scientific Committee:

Elena Kountouri, Director of the Ephorate of Antiquities of the City of Athens

Nikolaos Papazarkadas, Director of the Institute of Historical Research, National Hellenic Research Foundation

Anna Karapanagiotou, Director of the Ephorate of Antiquities of Piraeus and Islands

Emanuele Papi, Director of the Italian Archaeological School at Athens; Professor of Classical Archaeology, University of Siena

John Papadopoulos, Professor of Classics at the University of California, Los Angeles; Director of Excavations at the Athenian Agora

Stylianos Katakis, Associate Professor of Classical Archaeology, National and Kapodistrian University of Athens

Organising Committee:

Charikleia Papageorgiadou (Institute of Historical Research/National Hellenic Research Foundation), Sophia Zoumbaki (Institute of Historical Research/National Hellenic Research Foundation), Nikos Petrochilos (Ephorate of Antiquities of the City of Athens), Vyron Antoniadis (Institute of Historical Research/National Hellenic Research Foundation)

Επιστημονική Επιτροπή:

Έλενα Κουντούρη, Προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων της Πόλεως των Αθηνών

Νικόλαος Παπαζαρκάδας, Διευθυντής Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

Άννα Καραπαναγιώτου, Προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων

Emanuele Papi, Διευθυντής της Ιταλικής Αρχαιολογικής Σχολής Αθηνών· Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο της Siena

John Papadopoulos, Καθηγητής Αρχαιολογίας και Κλασικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο της California, Los Angeles· Διευθυντής των ανασκαφών της αθηναϊκής Αγοράς

Στυλιανός Κατάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Οργανωτική Επιτροπή:

Χαρίκλεια Παπαγεωργιάδου (Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών), Σοφία Ζουμπάκη (Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών), Νίκος Πετρόχειλος (Εφορεία Αρχαιοτήτων της Πόλεως των Αθηνών), Βύρων Αντωνιάδης (Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών)